

EAPC - Gestió i control de subvencions i ajuts

Dret d'accés a la informació de subvencions i ajuts

27-01-2023

Les dades i la informació que contenen els expedients de subvencions i ajuts tenen un doble tractament, atès que, d'una banda, s'han de publicar d'acord amb els mandats establerts per les normes que regulen les obligacions de publicitat i transparència i, de l'altra, s'hi ha de donar el dret d'accés a favor de les persones interessades.

En un [apunt anterior](#) posàvem sobre la palestra la dicotomia entre les obligacions de publicitat i transparència de les subvencions i els ajuts i els límits al compliment d'aquestes obligacions. En aquesta ocasió, i paral·lelament al tema anterior tot i que íntimament lligada, ens ocuparem de la relació entre el **dret a l'accés a les dades i a la informació de les subvencions i els ajuts i la corresponent obligació que té la unitat, òrgan o ens que les custodia de cedir-les, així com els límits d'ambdós.**

Tots s'incardinen en el si de la normativa que regula la transparència, l'accés a la informació pública i el bon govern, que es focalitza en l'àmbit de les subvencions i els ajuts mitjançant la regulació específica.

Així, el dret d'accés a la informació pública en l'àmbit de les subvencions i els ajuts està regulat, i comparteix **marc legal** amb els principis de publicitat i transparència, en la normativa següent:

- La Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions (LGS).
- El Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya (TRLFPC).
- El Reial decret 887/2006, de 21 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei general de subvencions (RLGS).
- La Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.
- La Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.
- El Reial decret 130/2019, de 8 de març, pel qual es regulen la base de dades nacional de subvencions i la publicitat de les subvencions i la resta d'ajuts públics.
- El Decret 271/2019, de 23 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament del Registre de subvencions i ajuts de Catalunya.

Prèviament, però, cal conèixer **els termes generals de l'accés a la informació pública** i, posteriorment, veure com es conjuguen i particularitzen en l'àmbit de les subvencions i els ajuts.

L'accés a la informació pública constitueix un principi bàsic que, sumat als principis de publicitat i de transparència, dona com a resultat una de les fórmules que permeten avaluar la qualitat democràtica del funcionament de les administracions públiques, i que són eines del control social de l'Administració i de la seva activitat.

D'acord amb la Llei 19/2014 –article 18, en consonància amb les lletres *c* i *d* de l'article 2–, **el dret d'accés és un dret subjectiu** que tenen totes les persones d'accedir a la informació pública –sol·licitar-la i obtenir-la– entesa en sentit ampli, com ara la que ha estat elaborada per l'Administració, així com la que té en el seu poder com a conseqüència de la seva activitat o l'exercici de les seves funcions, incloent-hi la que li subministren els altres subjectes obligats d'acord amb el que estableix aquesta Llei. En aquest sentit, complementa la informació que els ciutadans poden obtenir per via de la transparència i a través dels mitjans que aquesta ofereix.

En tant que dret subjectiu, per tant, dret que tenen els ciutadans, està dotat d'un **procediment *ad hoc* per exercir-lo i fer-lo efectiu**, per al qual cal presentar una **sol·licitud** –en nom i representació de qualsevol persona jurídica constituïda legalment o per part de persones físiques a partir de 16 anys–, en què s'indiqui la informació precisa a la qual es vol tenir accés. No ha de ser expressament motivada ni és necessari invocar cap norma ni que concorri interès personal (art. 18 i 26 de la Llei 19/2014).

La sol·licitud d'informació s'ha d'adreçar a l'òrgan que disposa de les dades o la informació sol·licitades, però en cas que s'adrecés a un òrgan que no la té a la seva disposició o s'adrecés genèricament a una administració, el receptor l'ha de vehicular on pertoqui per donar-li la resposta deguda. La recepció de la sol·licitud s'ha de notificar a la persona interessada i s'ha d'indicar el dia de recepció, l'òrgan responsable de resoldre-la, la data màxima per resoldre i la persona responsable de la tramitació.

Cal fer notar que les informacions que es demanen amb més freqüència per via de l'exercici del dret d'accés a la informació pública es converteixen en informació subjecta a transparència i, per tant, l'Administració, en aplicació del principi de transparència, l'ha de fer pública, tal com estableix l'article 8.1.m de la Llei 19/2014.

Algunes de les **causes d'inadmissió de les sol·licituds** –que no s'ha de confondre amb la restricció o limitació de l'accés a la informació– són, entre d'altres: demanar notes, esborranys, resums, opinions o qualsevol document de treball intern sense rellevància o interès públic; si per obtenir la informació que es demana cal una tasca complexa d'elaboració o reelaboració, o demanar consultes jurídiques o peticions d'informes, dictàmens o certificats, la inadmissió ha de ser motivada i comunicada a la persona interessada.

El **termini per resoldre** és d'un mes, i el sentit del silenci és positiu en cas de manca de resolució dins del termini establert (llevat que concorrin els límits al dret d'accé, en què el silenci seria negatiu) i pot ser suspès en cas que l'òrgan competent per resoldre sol·liciti a la persona interessada precisions o aclariments respecte a la informació sol·licitada. Si no s'obté resposta, n'impliquen el desistiment i l'arxivament de la petició, sense que aquest aspecte impedeixi la

possibilitat de presentar una nova sol·licitud. La resolució s'ha de notificar a la persona interessada i als tercers que hagin comparegut en el procediment en tant que afectats en els seus drets i interessos.

En general, els **òrgans competents per resoldre** són els òrgans superiors jeràrquics dels serveis o les unitats que disposen de la informació o l'òrgan de direcció i de govern. En el cas de l'Administració local, els òrgans que determinen les normes organitzatives pròpies i, si no n'hi ha, l'alcalde o alcaldessa o el president o presidenta, o l'òrgan en què deleguin.

En cas d'**impugnació** es pot interposar un **recurs potestatiu de reposició** davant el mateix òrgan que ha dictat la resolució de la sol·licitud del dret d'accés o bé presentar una **reclamació, que ha de ser resolta –mitjançant resolució o acord de mediació– per la [Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública \(GAIP\)](#)**, que posen fi a la via administrativa i es poden impugnar davant la jurisdicció contenciosa administrativa.

Aquests acords i resolucions conformen una **doctrina administrativa** publicada al portal de la GAIP, interessant i molt útil, sobre l'aplicació dels límits que poden excloure o restringir el dret d'accés i que, al seu torn, serveix de guia per a qui vulgui formular una sol·licitud davant de l'Administració amb relació a les dades que custodia i per als òrgans o unitats que han de resoldre aquestes peticions.

En termes generals, el dret d'accés és un dret ampli que presenta poques **limitacions**. Quan l'Administració el denega o el restringeix, no disposa de potestat discrecional i ha d'indicar en cada cas els motius que ho justifiquen, sens perjudici que es pugui facilitar un accés limitat i facilitar la resta de dades, i atorgar a la persona sol·licitant audiència per a una millor comprensió i interpretació de la informació facilitada.

De la mateixa manera que en l'àmbit de les obligacions integrades en els principis de publicitat i transparència, aquest dret també està restringit per determinats **límits** basats principalment en la salvaguarda dels drets i interessos de tercers més dignes de protecció i, per tant, de ser preservats, que es poden veure perjudicats per la cessió de les dades sol·licitades, en especial si pot vulnerar –com s'ha dit més amunt– els drets a l'honor, a la intimitat personal o familiar de les persones físiques i el dret a la protecció de les dades de caràcter personal. En cas que puguin afectar drets de tercers cal donar-los l'audiència corresponent.

Els **límits** a facilitar la informació en exercici del dret d'accés estan regulats a l'article 21 de la Llei 19/2014, i s'estableixen quan el coneixement o la divulgació de la informació comporta un perjudici per a:

- la seguretat pública;
- la investigació o la sanció de les infraccions penals, administratives o disciplinàries;
- el secret o la confidencialitat en els procediments tramitats per l'Administració pública, si els estableix una norma amb rang de llei;
- el principi d'igualtat de les parts en els processos judicials o la tutela judicial efectiva;
- els drets dels menors d'edat;
- la intimitat i els altres drets privats legítims i
- el secret professional i els drets de propietat intel·lectual i industrial.

Aquest límits també s'estableixen si la informació té la condició de protegida -atès que és la relativa als menors d'edat, el coneixement o la divulgació de la qual pot condicionar el lliure desenvolupament de la seva personalitat en el futur-, i així ho estableix expressament una norma amb rang de llei o especialment protegida, com ara les relatives a la ideologia, l'afiliació sindical, la religió, les creences, l'origen racial, la salut i la vida sexual, i també les relatives a la comissió d'infraccions penals o administratives que no comportin l'amonestació pública a l'infractor, llevat que l'afectat hi consenti expressament per mitjà d'un escrit que ha d'acompanyar la sol·licitud.

Com s'ha assenyalat anteriorment, les **dades de caràcter personal** poden ser cedides, però amb certs condicionants, que comporta per a la resolució de la sol·licitud presentada la ponderació raonada de l'interès públic en la divulgació i dels drets de les persones afectades que, en tot cas, ha d'atendre la legislació d'aquesta matèria. En cas que prevalgui el dret de les persones afectades a protegir les seves dades personals o altres drets protegits constitucionalment, aquestes dades no es podrien cedir.

Si més no, tal com estableix l'article 22 de la citada Llei, els límits han de ser **proporcionals a l'objecte i la finalitat de protecció i han d'atendre les circumstàncies de cada cas concret, especialment la concurrència d'un interès públic o privat superior que justifiqui l'accés a la informació.**

A aquests efectes, cal tenir en compte que la Llei 19/2014 estableix un **règim sancionador** específic per a conductes consistents a donar informació parcial, o ometre o manipular informació rellevant amb l'objectiu d'influir en la formació de l'opinió ciutadana; impedir o obstaculitzar deliberadament l'accés a la informació en el cas de resolució estimatòria; facilitar informació relativa a les dades personals sense el consentiment, exprés i per escrit, de les persones afectades, o ocultar l'existència d'informació pública per impedir-ne el coneixement i l'accés. Totes aquestes infraccions estan qualificades de molt greus i són castigades amb sancions diferents en funció del responsable que les ha comeses.

Un cop vist el règim general del dret d'accés i la cessió d'informació pública en general, exposarem algunes de les **particularitats de l'accés a la informació pública en l'àmbit de les subvencions i els ajuts** que determina la LGS i que se centra en la regulació de la base de dades nacional de subvencions i ajuts (BDNS).

Així, es disposa que l'accés a la informació s'ha de proporcionar d'acord amb els **principis** establerts a les lleis que regulen la transparència i la publicitat, les lleis sobre reutilització de la informació del sector públic i la normativa de desenvolupament, així com la resta de normativa sobre accés a la informació pública que sigui aplicable.

D'acord amb l'article 20 de la LGS, la informació inclosa a la **BDNS** té caràcter reservat i, en conseqüència, no pot ser cedida o comunicada a tercers. L'òrgan competent per a aquesta cessió i tractament és la Intervenció General de l'Estat en l'àmbit de la Base de Dades Nacional de Subvencions i la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya en el cas del Registre d'ajuts i subvencions de Catalunya (RAISC).

No obstant l'anterior, hi ha **supòsits excepcionals** en virtut dels quals es permet cedir les dades en pro del deure de col·laboració entre administracions públiques en benefici de l'interès públic com són:

- La col·laboració amb les administracions públiques i els òrgans de la Unió Europea per planificar les polítiques públiques, millorar la gestió, protegir els interessos financers de la Unió Europea i de la hisenda pública i, en particular, lluitar contra el frau de subvencions i ajuts públics.
- La investigació o la persecució de delictes públics per part dels òrgans jurisdiccionals o el Ministeri públic.
- La col·laboració amb les administracions tributària i de la Seguretat Social en l'àmbit de les seves competències; amb les comissions parlamentàries de recerca en el marc establert legalment; amb el Tribunal de Comptes o òrgans de fiscalització externa de les comunitats autònomes en l'exercici de les seves funcions, i amb la Comissió de Vigilància d'Activitats de Finançament del Terrorisme en l'exercici de les seves funcions.
- La col·laboració amb el Servei Executiu de la Comissió de Prevenció del Blanqueig de Capitals i Infraccions Monetàries; amb el defensor del poble i les institucions anàlogues de les comunitats autònomes en l'exercici de les seves funcions, o amb la Comissió Nacional de Defensa dels Mercats i la Competència per a l'anàlisi dels ajuts i les subvencions públics des de la perspectiva de la competència.

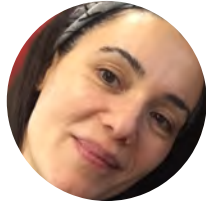
Amb aquesta finalitat, es constitueix la interrelació de la BDNS amb altres bases de dades que ha d'assegurar l'accés, la integritat, la disponibilitat, l'autenticitat, la confidencialitat, la traçabilitat i la conservació de les dades cedides.

Pel que fa a les **dades de caràcter personal** que contenen aquest tipus de bases de dades, cal destacar que la cessió no requereix el consentiment de la persona afectada quan les dades se cedeixen en virtut del compliment de les obligacions de subministrament d'informació imposada a les administracions, els organismes i les entitats que estableix la LGS amb relació a la dotació d'informació a la BDNS i, en l'àmbit de la Generalitat de Catalunya, amb relació al RAISC en virtut de la Llei de finances públiques de Catalunya i el Reglament del RAISC.

D'altra banda, es determina que es pot **denegar el dret d'accés a la persona interessada**, rectificació i cancel·lació de les seves dades de caràcter personal quan aquest obstaculitzi les actuacions administratives tendents a assegurar el compliment de les obligacions en matèria de subvencions i, en tot cas, quan la persona afectada sigui objecte d'actuacions de comprovació o control.

De la mateixa manera que en l'àmbit del dret d'accés en general, s'estableix un **règim sancionador** amb relació a les autoritats i al personal al servei de les administracions públiques que, tot i tenir coneixement de les dades contingudes a la base de dades, no guardin el més estricte i complet secret professional respecte d'aquestes, que qualifica aquestes conductes d'infracció com una falta disciplinària molt greu, sens perjudici de les responsabilitats penals o civils que puguin correspondre.

Com es pot comprovar, les obligacions de publicitat i transparència i el dret d'accés a la informació com a complement de les dades i la informació publicades estan íntimament lligats i a la vegada limitats per pràcticament les mateixes causes i situacions, motiu pel qual a l'hora de publicar les dades o de donar-hi l'accés sol·licitat cal **ponderar tots els interessos en joc**.

Irene Artigues Rodríguez

Coordinadora de comptabilitat i control a la Intervenció General del Departament de
Vicepresidència, d'Economia i Hisenda